

Cách Hỗ Trợ Trẻ Em Bị Rối Loạn Phổ Tự Kỷ

Bộ Giáo dục 2022

Giới thiệu

Các bậc phụ huynh luôn mong muốn mang đến cho con em mình một môi trường sống và học tập tốt nhất nhằm nuôi dưỡng các em đạt được thành công trong tương lai. Việc nhận biết sớm và cung cấp sự hỗ trợ cho trẻ em có nhu cầu giáo dục đặc biệt (SEN) sẽ tạo điều kiện thuận lợi cho các em thích nghi với cuộc sống hàng ngày và môi trường học tập, đồng thời phát triển tiềm năng của các em.

Rối loạn phổ tự kỷ (Autism Spectrum Disorders-ASD) là gì?

ASD là chứng rối loạn phát triển bẩm sinh gây ra bởi những bất thường trong hoạt động của não. Mặc dù các triệu chứng có thể khác nhau ở mỗi người, nhưng những người mắc chứng tự kỷ chủ yếu gặp khó khăn trong hai lĩnh vực sau:

Giao tiếp xã hội và tương tác

- Có vấn đề trong giao tiếp xã hội, thiếu chủ động tương tác hoặc không thể hiện được các hành vi xã hội phù hợp
- Khó hiểu hoặc khó thể hiện cảm xúc
- Khó thiết lập và duy trì tình bạn với người khác hoặc có cái nhìn sâu sắc về sự thay đổi của hoàn cảnh xã hội và điều chỉnh hành vi phù hợp
- Khả năng hiểu thông tin phi ngôn ngữ và áp dụng trong giao tiếp kém, ví dụ: thiếu giao tiếp bằng mắt và nét mặt
- Gặp vấn đề trong giao tiếp bằng lời nói, ví dụ: sử dụng các câu nói lặp đi lặp lại hoặc nói với một cao độ bất thường

Các hành vi và sở thích ám ảnh hoặc lặp đi lặp lại

- Khăng khăng tuân theo một số thói quen nhất định và không chịu thay đổi, ví dụ: khăng khăng sử dụng cùng một lộ trình
- Các kiểu sở thích bị hạn chế, ví dụ: chỉ quan tâm đến khủng long, xe buýt hoặc bản đồ
- Lặp lại một cách cứng nhắc một số hành động, lời nói hoặc cử động
- Phản ứng quá mức hoặc hời hợt đối với các kích thích cảm giác bên ngoài, hoặc thậm chí có phản ứng bất thường

Vai trò của Cha Mẹ

Tôi nghi ngờ rằng con tôi có thể mắc chứng ASD...

- Bắt đầu liên hệ với Điều phối viên về Nhu cầu Giáo dục Đặc biệt (SENCO), giáo viên chủ nhiệm lớp, nhân viên hướng dẫn học sinh hoặc nhân viên xã hội của nhà trường, để nhà trường có thể sắp xếp các dịch vụ đánh giá và hướng dẫn phù hợp

Con tôi được đánh giá là mắc chứng ASD...

- Chủ động và kịp thời cung cấp cho nhà trường thông tin về SEN của trẻ, bao gồm cả việc chuyển báo cáo tâm thần của trẻ cho nhà trường để được sắp xếp các dịch vụ hỗ trợ thích hợp
- Duy trì liên lạc với đội hỗ trợ học sinh của trường, giáo viên chủ nhiệm lớp và giáo viên bộ môn để hiểu về điều kiện học tập, giao tiếp xã hội và cảm xúc của trẻ; và thảo luận các chiến lược hỗ trợ thích hợp với họ khi cần thiết
- Học cách xử lý cảm xúc của chính quý vị trước và điều chỉnh kỳ vọng của quý vị đối với trẻ. Khen ngợi trẻ vì những nỗ lực và hành động tích cực của trẻ

- Giúp trẻ phát triển mối quan hệ bạn bè càng sớm càng tốt, ví dụ: sắp xếp cho trẻ tương tác với các bạn có cùng sở thích
- Giúp trẻ hiểu được cảm xúc và suy nghĩ của mình và của người khác bằng các chiến lược như thể hiện, diễn kịch và kể chuyện, đồng thời giúp trẻ học các quy tắc xã hội
- Cung cấp cho trẻ các hướng dẫn bằng ngôn ngữ đơn giản, rõ ràng và trực tiếp để nâng cao khả năng hiểu ngôn ngữ của trẻ
- Sử dụng các dấu hiệu trực quan (chẳng hạn như thẻ hình ảnh, lịch trình, các biểu mẫu ghi lại hành vi tốt và bản đồ tư duy) nhằm giúp trẻ hiểu được các hướng dẫn trừu tượng, thói quen hàng ngày và nội dung văn bản
- Khuyến khích trẻ bày tỏ nhu cầu của mình bằng những từ hoặc câu đơn giản thông qua các lần thể hiện và bắt chước lặp đi lặp lại
- Giúp trẻ thích nghi với những thay đổi bằng cách thông báo trước
- Tận dụng sở thích của trẻ để thúc đẩy động lực học tập, giao tiếp và phát triển các hành vi tốt của trẻ, ví dụ: bằng cách thưởng cho trẻ những bức tranh có những thứ mà trẻ yêu thích
- Hướng dẫn trẻ thể hiện và điều chỉnh cảm xúc của mình để giảm bớt các hành vi có vấn đề, ví dụ: đưa cho trẻ các thẻ cảm xúc để giúp trẻ thể hiện bản thân
- Xác định sở thích và thế mạnh của trẻ nhằm giúp trẻ phát triển tiềm năng của mình

Dịch vụ và chiến lược hỗ trợ

Nhìn chung, học sinh mắc chứng ASD có trí thông minh trung bình sẽ theo học các trường bình thường. Học sinh mắc cả ASD và khuyết tật trí tuệ (ID) được đưa vào các trường dành cho trẻ em bị ID với sự đồng ý của phụ huynh. Các trường sẽ cung cấp các hỗ trợ sau phù hợp với nhu cầu của học sinh:

Trường học bình thường

- “Mô hình can thiệp 3 bậc”
  - Cung cấp việc giảng dạy chất lượng bậc 1 cho học sinh bằng cách áp dụng các phương pháp sư phạm và tài liệu giảng dạy hiệu quả, đồng thời điều chỉnh các hướng dẫn dựa trên việc theo dõi liên tục tiến độ học tập của học sinh; bằng cách đó, các nhu cầu của học sinh trong lớp có thể được đáp ứng và khả năng thích ứng của học sinh trong học tập và giao tiếp xã hội có thể được nâng cao.
  - Sắp xếp hỗ trợ can thiệp “bổ sung” bậc 2, chẳng hạn như học theo nhóm nhỏ, các chương trình phụ đạo sau giờ học, các chương trình phụ đạo kéo dài, để đào tạo các kỹ năng giao tiếp xã hội và quản lý hành vi và cảm xúc của học sinh.
  - Các trường học cũng sẽ cung cấp hỗ trợ bậc 3 cho từng cá nhân cho những học sinh cần được hỗ trợ tương đối nhiều hơn, bao gồm thiết kế “kế hoạch giáo dục cá nhân” cho các em, thiết lập các mục tiêu học tập cá nhân phù hợp dựa trên nhu cầu của các em, cung cấp đào tạo chuyên sâu cho từng cá nhân và tiến hành đánh giá thường xuyên về tiến độ học tập của các em và hiệu quả của các kế hoạch.
- Các chiến lược chung được các trường triển khai để hỗ trợ những học sinh mắc chứng ASD
  - Môi trường học tập có cấu trúc
Thiết lập lịch trình và kế hoạch lớp học rõ ràng để tạo điều kiện thuận lợi cho việc điều chỉnh của học sinh
  - Chiến lược trực quan
Đăng các “dấu hiệu trực quan” như tranh, ảnh và văn bản trong lớp học để nhắc nhở

học sinh về nội quy lớp học và các hành vi phù hợp

Hỗ trợ của bạn học cùng lớp

Tăng cường tương tác với các bạn học cùng lớp giữa học sinh mắc chứng ASD và các bạn học, chẳng hạn như sắp xếp các nhóm chơi ngang hàng để học sinh mắc chứng ASD học cách tương tác với những người khác

Đào tạo khả năng nói và giao tiếp

Cung cấp đào tạo nói và giao tiếp theo nhóm hoặc cá nhân cho những học sinh có nhu cầu

Đào tạo cảm xúc và xã hội

Cung cấp đào tạo nâng cao khả năng quản lý xã hội và cảm xúc theo nhóm hoặc cá nhân cho những học sinh có nhu cầu

Câu chuyện tường thuật xã hội

Giúp học sinh hiểu các tình huống xã hội và dạy các em các phản ứng xã hội phù hợp với các câu chuyện tường thuật xã hội

Chương trình khen thưởng cho những hành vi tốt

Đặt mục tiêu hành vi cụ thể với học sinh và cổ vũ các hành vi tốt của các em thông qua phản hồi và khen thưởng

➤ Hỗ trợ chuyên môn

Sắp xếp các nhà tâm lý học giáo dục, nhà trị liệu ngôn ngữ, v.v... tại trường học để cung cấp các dịch vụ về đánh giá, tư vấn và hỗ trợ chuyên môn.

Trường học đặc biệt

Thông qua “Chương trình Giảng dạy Hỗ trợ cho Trẻ tự kỷ trong các Trường đặc biệt”, học sinh mắc chứng ASD học tại các trường đặc biệt được hỗ trợ nâng cao ngoài việc giảng dạy trên lớp bình thường. Trong Chương trình, các giáo viên hỗ trợ sẽ sắp xếp sự can thiệp cá nhân hoặc theo nhóm nhỏ, sự hỗ trợ trong lớp và sự can thiệp theo dõi xem xét đến nhu cầu của học sinh, kết quả học tập và tính chất của hoạt động giảng dạy.

Các trang web và số điện thoại hữu ích để giải đáp thắc mắc

Bộ Giáo dục

<http://www.edb.gov.hk>

Văn phòng Giáo dục Khu vực Hồng Kông	2863 4646
Văn phòng Giáo dục Khu vực Kowloon	3698 4108
Văn phòng Giáo dục Khu vực Tân Giới Đông	2639 4876
Văn phòng Giáo dục Khu vực Tân Giới Tây	2437 7272
Các thắc mắc chung về Giáo dục Đặc biệt	3698 3957
Bộ phận Dịch vụ tâm lý giáo dục	
• Hồng Kông	3695 0486
• Kowloon	3698 4321/3907 0949
• Tân Giới Đông	3547 2228
• Tân Giới Tây	2437 7270

Thông tin giáo dục tổng hợp và giáo dục đặc biệt trực tuyến “SENSE”

<https://sense.edb.gov.hk>

- Thông tin về việc hỗ trợ học sinh mắc chứng ASD
<https://sense.edb.gov.hk/en/types-of-special-educational-needs/autism-spectrum-disorder/index.html>
- “Hướng dẫn dành cho phụ huynh về Phương pháp tiếp cận giáo dục tổng hợp toàn trường”
<https://sense.edb.gov.hk/uploads/page/integrated-education/guidelines/ieparentguide.pdf>
- Hướng dẫn hoạt động về “Phương pháp tiếp cận giáo dục tổng hợp toàn trường”
https://sense.edb.gov.hk/uploads/page/integrated_education/landing/ie_guide_en.pdf

Bộ Y tế

Dịch vụ Đánh giá Trẻ em

<https://www.dhcas.gov.hk/en/>

Dịch vụ Y tế dành cho Học sinh

<https://www.studenthealth.gov.hk/eindex.html>

Bộ Phúc lợi Xã hội

<https://www.swd.gov.hk>